

Wykorzystanie metody projektu w rozwijaniu kompetencji czytelnicznych dzieci i młodzieży

Olga Topolewska, nauczyciel konsultant ds. bibliotek szkolnych
Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku
Opublikowano 3 grudnia 2015r.

Zdjęcie: [Pixabay](#), CC0, [2.12.2015]

Metoda projektu należy do jednej z ciekawszych metod pracy z czytelnikiem, aktywizującej zarówno nauczycieli jak i uczniów. W artykule zaprezentowano miejsca w sieci, gdzie można znaleźć interesujące przykłady projektów edukacyjnych. Warto poznać projekty realizowane przez biblioteki publiczne w ramach Programu Rozwoju Bibliotek, zapoznać się z propozycjami Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji oraz Fundacji Nowoczesna Polska. Bogatym źródłem informacji o zrealizowanych projektach edukacyjnych (czytelniczych) są artykuły opublikowane w czasopiśmie "Biblioteka w Szkole".

O metodzie projektu w praktyce bibliotecznej

Wyróżnić można kilka definicji projektu. Jest on pojmowany jako metoda aktywizująca, pogłębione badanie tematu o dużej wartości poznawczej, jak też cykl zaplanowanych działań związany z programem konkretnej szkoły, placówki.

Nauczyciel bibliotekarz (lub inny nauczyciel bądź zespół nauczycielski) może przyjąć rolę koordynatora i zaplanować projekt z udziałem wychowawców klas i uczniów. Istotą projektu jest samodzielna praca osób odpowiedzialnych za realizację konkretnego przedsięwzięcia na podstawie wcześniej ustalonych założeń.

Każdy projekt powinien być opracowany (przez koordynatora) w formie dokumentu (opisu projektu / instrukcji) i składać się z części czytelnych dla odbiorcy. Jest to istotne dla dyrektora placówki i rodziców, którym prezentujemy pomysł, oraz dla samego koordynatora, bowiem jego praca z nauczycielami/uczniami przebiega w sposób uporządkowany. Dokument powinien zawierać m.in. następujące elementy: tytuł/temat projektu, cel, adresat, termin realizacji, osoba nauczyciela koordynatora, sposób realizacji, harmonogram, zasoby (pieniądze przeznaczone na realizację, osoby czy instytucje wspierające, sprzęt itp.), sposób prezentacji, sposób ewaluacji.

Wyróżniamy etapy realizacji projektu¹: 1. Zainicjowanie projektu, 2. Spisanie kontraktu, 3. Wybór tematu, 4. Podział na grupy, 5. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu, 6. Przygotowanie harmonogramu pracy, podział zadań, 7. Dobór literatury i poszukiwanie źródeł wiedzy, 8. Realizacja projektu, 9. Prezentacja wyników projektu, 10. Ewaluacja. W celu poszerzenia informacji o projekcie jako metodzie pracy warto zajrzeć do opracowań pełnotekstowych dostępnych w Internecie (do pobrania):

- Marii Kamińskiej "Metoda projektu jako metoda dydaktyczna. Materiały pomocnicze dla nauczycieli" z Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Bielsko Białej - zob. [pdf](#)
- Marleny Kowalskiej „Metoda projektu. Prezentacja PowerPoint” z Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie – zob. [pdf](#)
- Marty Kotarba-Kańczugowskiej z ORE "Praca metodą projektu" - zob. [pdf](#)
- Projekt. Metoda i przykłady, podstrona portalu edukacyjnego enauczanie.com "Nowoczesne metody edukacyjne i mobilne technologie" – zobacz [www](#)

Interesujące z punktu widzenia zastosowania metody projektu w pracy bibliotecznej są publikacje przygotowane w ramach Programu Rozwoju Bibliotek²:

- "Metoda projektu w bibliotece". Krótki poradnik, przygotowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, dla bibliotek uczestniczących w programach "Kulturalnie i obywatelsko w bibliotece" oraz "Ślady przeszłości",

- "Miejsce dla młodych". Podręcznik z serii "Aktywna biblioteka",
- Podręcznik "design thinking", czyli myślenia projektowego w bibliotekach,
- Podręcznik dla lokalnego opiekuna projektu "Twoje strony, mocne strony",
- Projekt "Czytacz". Poradnik dla bibliotekarek i bibliotekarzy organizujących głośne czytania dla seniorów... i nie tylko ,
- Wielokulturowa biblioteka. Publikacja opracowana w ramach projektu "Biblioteka miejscem spotkań wielu kultur". Został w niej opisany model wielokulturowej biblioteki oraz wskazówki - krok po kroku - jak go wdrożyć ,
- Projekt fotografia -brozura przedstawiająca ciekawe projekty związane z fotografią, zrealizowane nie tylko przez biblioteki.

Przegląd programów i projektów ogólnopolskich, europejskich

Informacji o projektach i programach o zasięgu ogólnopolskim należy szukać m.in. na następujących stronach internetowych:

- Kuratorium Oświaty w Poznaniu: programy i projekty – zobacz [www](#)
- Centrum Edukacji Obywatelskiej – [strona www](#)

Fundacja zarejestrowana w Polsce w 1994, posiada status organizacji pożytku publicznego. Fundacja realizuje szereg ciekawych programów i projektów, także do wykorzystania przez biblioteki szkolne. Warto sięgnąć do jej zasobów archiwalnych i potraktować jako bazę pomysłów już zakończone, a ciekawe akcje czytelnicze. CEO organizowało m.in. akcje: Elementarz Korczaka, Kulthurra!, Kulturalnie i obywatelsko w bibliotece, Filmoteka Szkolna. Akcja!, Literacki Atlas Polski (od 2005r.), Poczytaj mi przyjacielu, Warsztaty reporterskie 2009/2010, Autor na żądanie (CEO, IK; Fankluby współczesnych polskich poetów i prozaików), Poczytaj mi przyjacielu. Najnowszy projekt cieszący się zainteresowaniem bibliotekarzy szkolnych to *Czytam sobie w bibliotece* – zob. [www](#) prowadzony we współpracy z wydawnictwem Egmont.

- Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji - [strona www](#)

FRSE jest jedyną w Polsce instytucją z tak ogromnym doświadczeniem w zarządzaniu kilkunastoma edukacyjnymi programami europejskimi. W latach 2007-2013 koordynowała w Polsce programy „Młodzież w działaniu” oraz „Uczenie się przez całe życie” (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius i Grundtvig). Wiarygodność Fundacji przełożyła się na zaufanie, jakim ją obdarzono, powierzając jej funkcję Narodowej Agencji Programu Erasmus+ na lata 2014-2020 (*strona fundacji, o nas*).

Oto wykaz wszystkich programów koordynowanych przez fundację: Erasmus, EPAL, eTwinning, Eurodesk, Krajowe Centrum Europass, Eurydice, European Language Label, SALTO EECA, Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzież, Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy, Fundusz Stypendialny Sciex, Uczenie się przez całe życie, Comenius, Erasmu, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Wizyty Studyjne, Młodzież w działaniu, Erasmus Mundus, Tempus, Zespół Ekspertów Bolońskich

W bibliotekach szkolnych dużym zainteresowaniem cieszy się program *eTwinning*, który polega na łączeniu i współpracy szkół w Europie za pośrednictwem mediów elektronicznych i promowaniu szkolenia nauczycieli. Jest to edukacyjny program Unii Europejskiej, który promuje wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w szkołach europejskich.

Szczegółowych informacji o wymienionych programach z adresami stron internetowych należy szukać są pod adresem – zobacz [www](#), a aktualności programowe - [tutaj](#)

- Fundacja Nowoczesna Polska - [strona www](#)

Prowadzi bieżące projekty: Wolne Lektury, Edukacja medialna, Prawo Kultury, CopyCamp, Historia i Media (2010-2015), Zabawnik. Jest autorem bardzo dobrze znanych projektów, obecnie zamkniętych: MediaLog (2013), Cyfrowa Przyszłość (2011-2012), Wolne Podręczniki (2006-2012), Czytamy słuchając (2008-2011), Wolne Okładki (2011), Rymy Pętla Rymy, Kultura Remiksu, Remiksujemy Bibliotekę (2010-2011).

Najbardziej znanym projektem fundacji w środowisku bibliotekarskim jest biblioteka cyfrowa *Wolne Lektury* – zob. [www](#), do zasobów której koniecznie trzeba kierować młodego czytelnika, ale też namawiać do

współtworzenia. W jej zbiorach znajduje się ponad 3000 utworów, w tym wiele lektur szkolnych zalecanych do użytku przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, które trafiły już do domeny publicznej lub zostały udostępnione na wolnej licencji.

Projekt Serwis *Edukacja Medialna* - zob. [www](#) zawiera scenariusze, ćwiczenia i materiały (prawie 200 lekcji na licencji CC) do prowadzenia zajęć w szkołach, domach kultury i bibliotekach. Serwis objęło honorowym patronatem Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Przykłady projektów realizowanych w szkole

W bibliotekach szkolnych realizuje się szereg ciekawych projektów edukacyjnych, wiele z nich zostało zaprezentowanych w czasopiśmie „Biblioteka w Szkole”. Warto sięgnąć do archiwalnych materiałów w poszukiwaniu pomysłów na realizację wymogów MEN związanych wprowadzeniem programów „Książki naszych marzeń” oraz Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, czyli realizację projektu edukacyjnego z wykorzystaniem zasobów biblioteki szkolnej. W załączniku zamieszczono zestawienie bibliograficzne z wyborem projektów opisanych w "Bibliotece w Szkole".

Przypisy:

¹ Marta Kotarba-Kańczugowska, *Praca metodą projektu* [online], Warszawa, [dostęp 2 grudnia 2015], Dostępny w Word Web Wide: <https://www.ore.edu.pl/dla-nauczycieli/proces-dydaktyczno-wychowawczy?download=910:praca-metod-projektu>

² Poradniki w wersji pełnotekstowej można pobrać ze strony - <http://www.biblioteki.org/poradniki.html>.

Bibliografia:

- Bartkowska Grażyna, *Projekt gimnazjalny w bibliotece szkolnej*, "Biblioteka w Szkole" 2012 nr 9 s.14-15
- Błażejewska Halina, *Metoda projektu*, "Biblioteka w Szkole" 2001 nr 9 s.12
- Bzibziak Małgorzata, *Metoda projektów : zestawienie bibliograficzne w wyborze*, "Biblioteka w Szkole" 2002 nr 2 s.28
- Grabowska Dorota, *Projekt jako metoda aktywizująca*, "Biblioteka w Szkole" 2009 nr 1 s.5-9
- Olzacka Katarzyna, *Projekty w pracy biblioteki i szkoły*, "Biblioteka w Szkole" 1999 nr 9 s.20-21
- Szewczyk Andrzej, *Biblioteka - szkolne centrum projektów kulturalnych*, "Biblioteka w Szkole" 2012 nr s.6-9
- Topolewska Olga, *Zestawienie literatury (książki, czasopisma) dostępnej w Bibliotece Pedagogicznej CEN w Białymstoku* [online], Białystok, [dostęp 3 grudnia 2015], Dostępny w Word Web Wide: <https://crt.d.wrotapodlasia.pl/pl/zasobyedukacyjne/bibliotekiszkolne/metoda-projektow-zetawienie-bibliograficzne.html>